ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.9.2025 г.
COM(2025) 464 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно напредъка по постигане на целите на Регламент (ЕС) 2024/792 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на механизъм за Украйна

1. Въведение

Механизмът за Украйна (наричан по-нататък „механизмът“), създаден с Регламент (ЕС) 2024/792, е ключов инструмент на стратегията на Европейския съюз за справяне с мащаба и сложността на предизвикателствата, пред които е изправена Украйна в резултат на продължаващата агресивна война на Русия. Като обединява бюджетната подкрепа на ЕС за Украйна в единен механизъм за подкрепа, механизмът има за цел да предостави 50 милиарда евро съгласувано, предвидимо и гъвкаво финансиране за Украйна през периода 2024—2027 г. Основните цели на механизма включват подкрепа за финансовите нужди и възстановяването на Украйна, мобилизиране на инвестиции и насърчаване на реформите, необходими за членство в ЕС.

Механизмът представлява сериозен ангажимент от страна на ЕС за укрепване на устойчивостта и капацитета на Украйна да устоява на външни заплахи, насърчаване на възстановяването ѝ и улесняване на пътя ѝ към устойчиво развитие и членство в ЕС. Механизмът е и стратегическа инвестиция в силна, икономически жизнеспособна Украйна, което е от решаващо значение за стабилността на ЕС и за противодействие на дестабилизиращото влияние на Русия.

Механизмът е **инструмент, който включва три основни стълба.**

- **Стълб I:** в плана за Украйна се излага визията на Украйна за нейното възстановяване, реконструкция и модернизация, както и реформите, планирани за периода 2024—2027 г. като част от процеса на присъединяването ѝ към ЕС. По този план на Украйна ще бъдат предоставени до **38,3 милиарда евро** под формата на заеми и безвъзмездни средства, след като тя изпълни договорените между ЕС и Украйна условия.

- **Стълб II:** с инвестиционната рамка за Украйна (ИРУ) се подкрепят публични инвестиции, преки операции на частния сектор и капиталови операции чрез посредник. С нея се дава възможност на установените в ЕС частни дружества да играят централна роля в инвестирането във възстановяването на инфраструктурата, енергийния сектор и ключовите отрасли на Украйна. Тези инвестиции ще помогнат на Украйна да изгради отново модерна и устойчива икономика, като същевременно ще генерират икономически ползи за предприятията от ЕС.

- **Стълб III:** третият стълб е насочен към предоставянето на техническа помощ и мерки за подкрепа, за да се улесни привеждането на Украйна в съответствие със законовите и подзаконовите актове на ЕС. Това включва инициативи за изграждане на капацитет (включително на гражданското общество и организации, местните и регионални власти) и помощ за Украйна при осъществяването на реформите, необходими за членство в ЕС.

Една година след началото на изпълнението на механизма **в настоящия доклад се оценява подробно постигнатият напредък по всеки от трите стълба.** В него се отчита напредъкът в постигането на целите, включени в Регламента за механизма за Украйна, и се предоставят примери за ключови постижения. В доклада също така се описват създадената от Украйна система за управление и контрол и мерките за гарантиране на защитата на финансовите интереси на ЕС, както и първият диалог по механизма за Украйна, проведен с Европейския парламент.

Въпреки че все още е на ранен етап от изпълнението си, механизмът вече показа способността си да предоставя решаваща подкрепа за Украйна, като същевременно насърчава реформите и инвестициите, които ще допринесат за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на Украйна. Той продължава да бъде основният инструмент, чрез който ЕС може да предоставя средносрочна подкрепа на държавата и да допринася за икономическото възстановяване и привеждането в съответствие с ЕС, които се подсилват взаимно. Успешното изпълнение през 2024 г. потвърждава ангажимента на ЕС и Украйна в тази посока.

През първата година от изпълнението на механизма са мобилизирани 19,6 милиарда евро подкрепа от ЕС за Украйна, от които 16,1 милиарда евро по плана за Украйна. Механизмът също така допринесе за една от най-големите чуждестранни инвестиции в Украйна след обявяването на нейната независимост, която има за цел модернизиране и разширяване на украинската телекомуникационна инфраструктура.

Прилагането на **инвестиционната рамка за Украйна** също напредва със забележителна скорост. Комисията обяви подписването на споразумения за финансово участие с партньорски финансови институции в размер на 1,4 милиарда евро под формата на гаранции и безвъзмездни средства от ЕС, които имат потенциал за отключване на 6 милиарда евро инвестиции в области за възстановяване и модернизация като енергийната и общинската инфраструктура. След сключването на тези споразумения в Украйна вече са осъществени няколко операции. В рамките на **стълб III** беше създаден и се изпълнява безпроблемно Инструментът за техническо сътрудничество за Украйна 2024.

2. Актуално състояние на изпълнението на механизма

2.а. Стълб I — План за Украйна

В рамките на първия стълб на механизма в плана за Украйна се определя **стратегията за реформи и инвестиции на държавата за периода 2024—2027 г.** В плана се очертава визията на правителството за възстановяване, модернизация и реформи в секторите с най-голям потенциал за растеж като част от процеса на присъединяване към ЕС. Планът е разработен от правителството на Украйна след консултации с украинския парламент, Върховната рада и украинското гражданско общество и е представен на Комисията на 20 март 2024 г. След положителна оценка от страна на Комисията[1] на 14 май 2024 г. Съветът прие решение за изпълнение[2].

Планът е насочен към подобрения в публичната администрация, като се набляга върху доброто управление, екологичния преход, спазването на принципите на правовата държава и борбата с корупцията и измамите. Реформите, предложени в плана, обхващат 15 области, включително енергетика, селско стопанство, транспорт, екологичен и цифров преход, човешки капитал, както и държавни предприятия, бизнес среда, публични финанси и децентрализация.

[1] COM(2024) 172 final.

[2] Решение за изпълнение (ЕС) 2024/1447 на Съвета.

Фигура 1: Глави на плана за Украйна

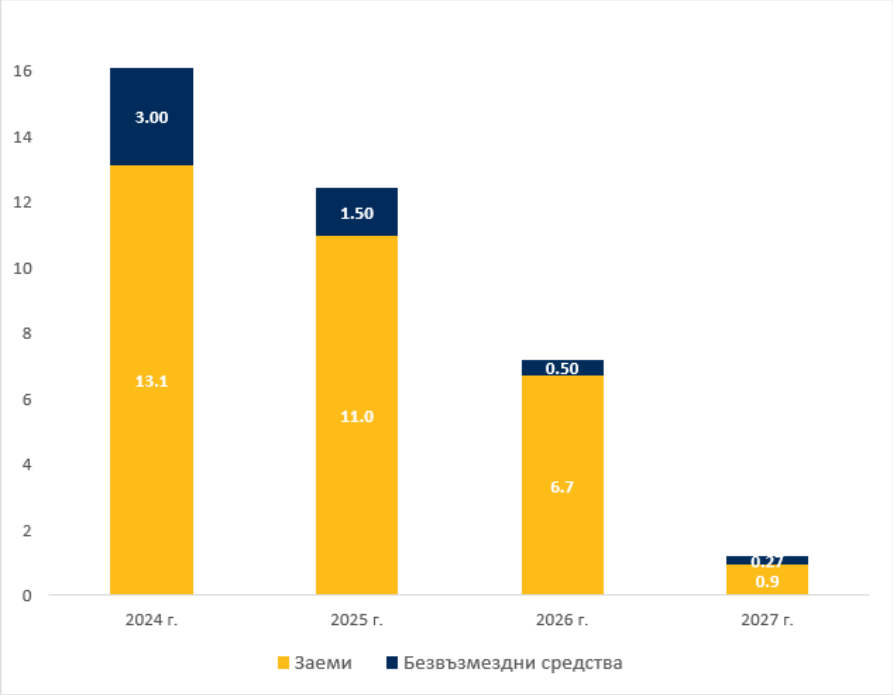
В решението за изпълнение на Съвета за одобряване на положителната оценка на Комисията на плана за Украйна се определя график с условия (т.е. качествени и количествени показатели), които трябва да бъдат изпълнявани от Украйна, за всяко тримесечие, до четвъртото тримесечие на 2027 г. Тези условия отразяват постигнатия напредък по отношение на предложените от Украйна в плана инвестиции и реформи.

Комисията прецени, че **реформите и инвестициите в плана за Украйна имат значителен потенциал за стимулиране на растежа, поддържане на макроикономическата стабилност, подобряване на фискалното положение и укрепване на пътя на Украйна към присъединяване към ЕС.** При оценката на плана през април 2024 г. беше изчислено, че ако всички предложени реформи и инвестиции бъдат напълно осъществени, БВП на Украйна ще се увеличи с 6,2 % до 2027 г. и с 14,2 % до 2040 г. Изпълнението на плана би могло също така да доведе до намаляване на дълга с около 10 процентни пункта от БВП до 2033 г. в сравнение с алтернативен сценарий без механизма.

По стълб I на механизма се отпускат до **38,3 милиарда евро** под формата на заеми и безвъзмездни средства (както е показано на фигура 2 по-долу) за помощ на Украйна да преодолее фискалния дефицит и за подпомагане на изпълнението на реформите и инвестициите.

Всички плащания по линия на механизма се предоставят при условие че Украйна продължава да поддържа и зачита ефективни демократични механизми, включително многопартийна парламентарна система и върховенство на закона, както и да гарантира зачитането на правата на човека, включително правата на хората, принадлежащи към малцинства.

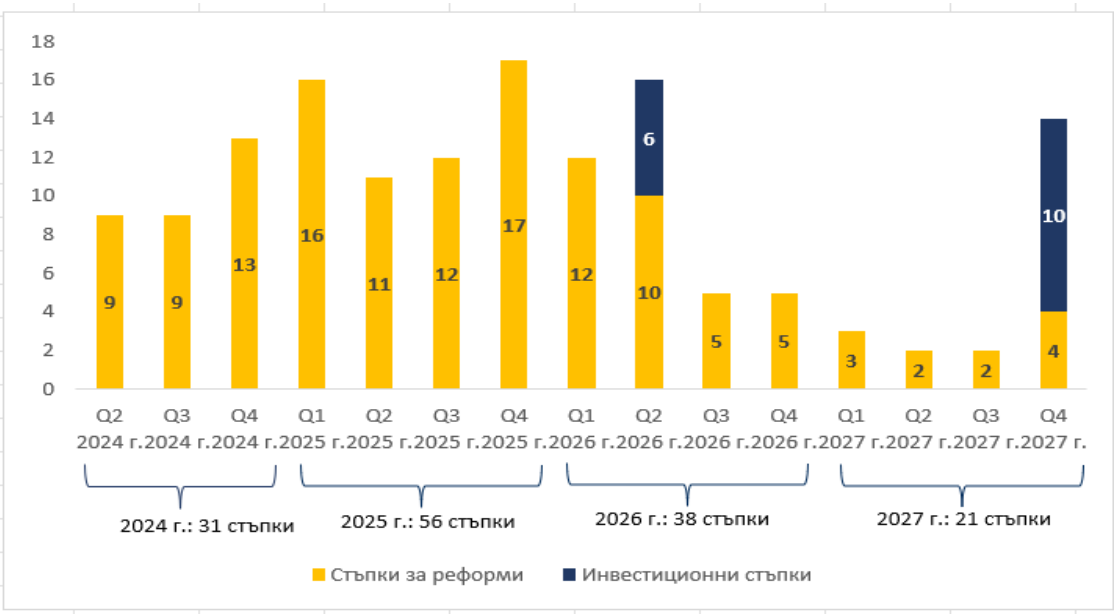
Фигура 2: Стълб I на механизма за Украйна — индикативни ангажименти по години в милиарди евро

Плащания по стълб I на механизма

В плана за Украйна се посочват 69 реформи и 10 инвестиционни стъпки или показатели, разбити на 146 качествени и количествени стъпки (разпределението на реформите по години е показано на фигура 3). С оглед на макроикономическото положение и устойчивостта на дълга на Украйна финансирането по плана за Украйна се отпуска на ранен етап през първата и втората година от изпълнението. Това концентриране в началото на периода е отразено и в броя на реформите, които трябва да бъдат завършени.

Фигура 3: Профил на плащанията: Реформи и инвестиции във времето

На 20 март 2024 г. Комисията отпусна първите 4,5 милиарда евро под формата на извънредно мостово финансиране, за да осигури така необходимата ликвидност на Украйна. На 24 април беше отпусната втора вноска от 1,5 милиарда евро под формата на извънредно мостово финансиране. Това стана след положителната оценка на Комисията, съгласно която условията на политиката, определени в Меморандума за разбирателство (МР), подписан на 13 март между Украйна и Комисията, са изпълнени. Комисията също така даде положителна оценка за изпълнението на предварителното условие за поддържане на ефективните демократични механизми. Мостовото финансиране обхващаше пет условия във връзка с политиката, договорени в МР и включени и в плана за Украйна, представен на Комисията от Украйна.

1. Създаване на комисия за подбор за провеждане на конкурс за Службата на дисциплинарните инспектори към Висшия съдебен съвет.
2. Приемане на план за действие за справяне с рисковете, установени в националната оценка на риска.
3. Приемане на Национална стратегия за приходите за периода 2024—2030 г.
4. Приемане на процедури за отпускане на средства от държавния бюджет за създаването на индустриални паркове.
5. Въвеждане на автоматично предаване на данни между държавния поземлен кадастър и държавния регистър на правата на собственост върху недвижими имоти.

На 27 юни Комисията отпусна 1,9 милиарда евро **предварително финансиране**, съответстващо на 7 % от подкрепата под формата на заем, по която Украйна отговаряше на условията за получаване, в подкрепа на изпълнението на плана. За да бъде отпуснато предварителното финансиране, на 6 юни Върховната рада ратифицира рамково споразумение, подписано от президента на Украйна на 19 юни, а на 24 юни беше сключено споразумение за заем.

След като Украйна подаде искане за плащане на 9 юли и получи положителна оценка от Комисията на 18 юли и одобрение от Съвета на 6 август, на 13 август беше предоставено **първото плащане по плана за Украйна в размер на почти 4,2 милиарда евро**. От тази обща сума 1,5 милиарда евро бяха предоставени под формата на безвъзмездна финансова подкрепа, а над 2,6 милиарда евро — под формата на заеми. Комисията прецени, че правителството е изпълнило задоволително деветте показателя или стъпки за реформи, свързани с първото редовно плащане в плана[3].

Тези **девет стъпки** бяха изпълнени през второто тримесечие на 2024 г.:

Управление на публичните финанси

1. Приемане на плана за цифровизация на Държавната митническа служба.
2. Одобряване на бюджетната декларация за периода 2025—2027 г.
3. Приемане на плана за действие за изпълнение на пътната карта за реформиране на управлението на публичните инвестиции.

Борба с корупцията и изпирането на пари

4. Назначаване на нов ръководител на Националната агенция за предотвратяване на корупцията.

[3] COM(2024) 321 final.

Управление на публични активи и бизнес среда

5. Влизане в сила на законодателството за подобряване на стандартите за корпоративно управление на държавните предприятия, в което се вземат предвид международните стандарти.
6. Влизане в сила на закона за преразглеждане на правното основание на Бюрото за икономическа сигурност на Украйна.

Енергиен сектор и хранително-вкусов сектор

7. Приемане на интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата.
8. Приемане на стратегията за модернизиране на топлинните инсталации в сградите до 2050 г.
9. План за действие и приемане на стратегическия документ за борба срещу миите за периода до 2033 г.

След положителната оценка на Комисията[4] за искането за плащане на Украйна от 10 октомври и одобрението на Съвета беше прието решение за изпълнение на Съвета. Това позволи на 18 декември да бъде осъществено **второто плащане по плана за Украйна в размер на почти 4,1 милиарда евро.** От тази обща сума 1,5 милиарда евро бяха предоставени под формата на безвъзмездна финансова подкрепа, а над 2,5 милиарда евро — под формата на заеми.

Положителната оценка на Комисията е резултат от изпълнението от страна на Украйна на необходимите девет **стъпки** до третото тримесечие на 2024 г.

Борба с корупцията и изпирането на пари

1. Увеличаване на персонала на Специализираната прокуратура за борба с корупцията (СПБК).
2. Изменение на Наказателния кодекс и на Наказателно-процесуалния кодекс.
3. Приемане на плана за действие за изпълнение на стратегията за отнемане на активи за периода 2023—2027 г.

Човешки капитал

4. Приемане на демографската стратегия на Украйна за периода до 2040 г.

Бизнес среда и регионални политики

5. Приемане на плана за действие за дерегулация и подобряване на бизнес климата.
6. Изменение на Държавната стратегия за регионално развитие за периода 2021—2027 г.

Енергиен сектор и околна среда

7. Влизане в сила на вторичното законодателство във връзка със закона съгласно Регламента относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия.
8. Влизане в сила на законодателството в областта на предотвратяването, намаляването и контрола на промишленото замърсяване.

[4] COM(2024) 544 final.

9. Разработване на концептуален документ, в който се определя обхватът на дерогациите от правилата за оценка на въздействието върху околната среда и стратегическа екологична оценка.

2.а.i. Получатели на средства по плана за Украйна

В член 27 от Регламента за механизма за Украйна се предвижда, че Украйна трябва да публикува актуални **данни за лицата и субектите**, включително изпълнителите, които получават суми на финансиране, надвишаващи равностойността на 100 000 EUR кумулативно за период от четири години, за изпълнението на реформите и инвестициите, описани в плана за Украйна.

От Украйна се изисква да публикува тази информация на уебстраница в машинночетим формат, по ред на общо получените средства, при надлежно спазване на изискванията за поверителност и сигурност, и по-специално за защита на личните данни. За юридически лица тази информация включва пълното официално наименование на получателя, идентификационния номер по ДДС или данъчния идентификационен номер, или друг собствен национален идентификационен код.

За физически лица се публикуват собственото и фамилното(ите) име(на) на получателя. Освен това, за да се гарантира защитата на финансовите интереси на ЕС в съответствие с член 35 от Регламента за механизма за Украйна, от Украйна се изисква също така да гарантира събирането и да осигури достъпа до подходящи данни за лица и субекти, получаващи финансиране, включително информация за действителните собственици. Това е в съответствие с принципите на ЕС за защита на данните и с приложимите правила за защита на данните. По-специално това изискване включва и информация за съответните (под)изпълнители и техните действителни собственици.

Украйна напредва активно в работата по прозрачността, като прилага изискванията за събиране на данни в националната правна рамка и ангажира всички съответни органи, за да осигури всеобхватно събиране на данни за крайните получатели. Украйна работи по изготвянето на тази информация в консолидирана база данни. Списък на крайните получатели, получаващи над 100 000 EUR, е публикуван на уебстраницата на Министерството на икономиката на Украйна[5].

От Украйна се изисква да спазва член 11 от Регламента за механизма за Украйна относно допустимостта на физически и юридически лица и произхода на доставките и материалите при провеждането на обществени поръчки по линия на механизма. Тези изисквания са интегрирани в Рамковото споразумение между ЕС и Украйна относно специфични договорености за изпълнението на финансирането от Съюза по линия на механизма за Украйна. В съответствие с тези изисквания Украйна създава система за мониторинг и контрол по отношение на инвестициите по стълб I, за да се гарантира спазването на изискванията и да се записват и докладват всички обществени поръчки, при които се използват освобожданията по член 11 от Регламента за механизма за Украйна. През 2024 г. не е било необходимо Комисията да оценява въпроси, свързани с обществените поръчки.

2.б. Стълб II — Инвестиционна рамка за Украйна

Инвестиционната рамка за Украйна (ИРУ) е водещият инструмент на ЕС за стимулиране на възстановяването, реконструкцията и модернизацията на Украйна. Той

[5] https://me.gov.ua/view/d9c13c33-a438-406f-8daf-3145852df99a

е подкрепен с **9,3 милиарда евро**, от които **7,8 милиарда евро под формата на гаранции** и **1,5 милиарда евро под формата на смесено финансиране,** и е предназначен да отключи **до 40 милиарда евро инвестиции**, като по този начин поставя ЕС в центъра на международните усилия за възстановяване на Украйна.

Гаранциите на ЕС играят решаваща роля за намаляването на рисковете както за публичните, така и за частните инвестиции, което е от съществено значение за **успешното възстановяване** на Украйна. Като намаляват финансовите рискове, тези гаранции насърчават по-голямо участие на инвеститори от частния сектор, финансови институции и партньори за развитие, като всички те са необходими за възстановяването на икономиката и инфраструктурата на Украйна след войната.

По подобен начин **механизмите на ЕС за смесено финансиране** съчетават **безвъзмездни средства** с **ресурси, различни от безвъзмездни средства**, като **заеми**, **собствен капитал** и **гаранции** от финансови институции, както и **търговски заеми** и **инвестиции**. Този иновативен подход привлича публични средства за отключване на допълнителни инвестиции от частния сектор, което води до широкообхватно **въздействие върху развитието**. Чрез използването на смесено финансиране ЕС увеличава максимално стойността на всяко изразходвано евро, което дава възможност за по-големи и по-значими проекти, допринасящи пряко за възстановяването и дългосрочната устойчивост на Украйна.

В основата на тези усилия е **инвестиционната рамка за Украйна**, специално предназначена да подпомогне **възстановяването на критичната инфраструктура на Украйна и да даде тласък на нейната икономика.** Основният фокус е върху ключови сектори като **енергетика, промишленост, училища, болници** и **общински услуги,** като целта е да се създаде по-издръжлива, устойчива и модерна Украйна. Освен това ИРУ отговаря и на нуждите на **малките предприятия, засегнатото от войната население** и **уязвимите групи**, като гарантира, че най-засегнатите общности няма да бъдат изоставени.

Към **31 декември 2024 г.,** след три години агресивна война на Русия срещу Украйна, в актуализираната **съвместна бърза оценка на щетите и потребностите (RDNA4)** се прогнозира, че общите разходи за **реконструкцията и възстановяването** на Украйна ще възлязат на **506 милиарда евро** през следващото десетилетие. Тази всеобхватна оценка подчертава огромния мащаб на предизвикателството, пред което е изправена Украйна при възстановяването на своята икономика, инфраструктура и институции.

В този контекст **инвестиционната рамка за Украйна** е от съществено значение за преодоляване на значителния **недостиг на финансиране** за възстановяването на Украйна. Тя предоставя структуриран и координиран механизъм за насочване на финансовите средства към **най-неотложните приоритетни области**, определени в **плана за Украйна**. Целевата подкрепа от ИРУ гарантира, че Украйна разполага с необходимите ресурси за посрещане на критичните нужди, като същевременно проправя пътя за дългосрочно възстановяване и растеж.

ИРУ е също така основен двигател на частните инвестиции във възстановяването на Украйна. Като предлага **инструменти за намаляване на риска**, **покритие на риска от военни действия** и **мобилизиране на частни дялови инвестиции**, рамката създава нови възможности за финансиране както за украинските предприятия, така и за предприятията от ЕС.

Стълб II е тясно свързан с пътя на Украйна към реформи и присъединяване към ЕС. Инвестициите в икономиката и инфраструктурата на Украйна, направени благодарение на ИРУ, също ускоряват интеграцията ѝ в единния пазар на ЕС, като **интегрират Украйна в трансевропейската инфраструктура в областта на енергетиката и транспорта и веригите за създаване на стойност в ЕС, и транспонират стандартите и бизнес практиките на ЕС**. Като обвързва икономиката на Украйна с тази на ЕС, ИРУ е стратегически двигател за укрепване на геополитическото и икономическото положение на ЕС.

ИРУ служи и като уникална **платформа за координация на архитектурата на възстановяването на Украйна.** Рамката обединява правителството на Украйна, държавите — членки на ЕС, и големи финансови институции като Европейската инвестиционна банк (ЕИБ), Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), Световната банка, финансови институции за развитие на държавите членки и др., с цел да се съгласува и осигури съвместен оперативен отговор на нуждите на Украйна от възстановяване и реконструкция.

ИРУ е **създадена в рекордно кратък срок**. След влизането в сила на Регламента за механизма за Украйна през март 2024 г. първият управителен съвет на ИРУ проведе заседание през април 2024 г. и одобри първия набор от инвестиционни програми. През юни 2024 г. на Конференцията за възстановяване на Украйна в Берлин Комисията обяви подписването на първите инвестиционни програми по линия на ИРУ в размер на **1,4 милиарда евро** под формата на нови споразумения за гаранции и безвъзмездни средства в подкрепа на възстановяването и реконструкцията на Украйна.

Тези споразумения, подписани с няколко партньори по изпълнението като ЕБВР, ЕИБ, Международната финансова корпорация (МФК), Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) и Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), се състоят от **1 милиард евро гаранции по заеми от ЕС и 400 милиона евро под формата на безвъзмездни средства.** Те са от полза за частни дружества, включително малки и средни предприятия, общини и украински държавни предприятия. Операциите подкрепят приоритетни сектори като енергетика, транспорт, общинска инфраструктура, достъп до финансиране и засегнати от войната предприятия, и имат за цел да отключат **инвестиции в размер на 6 милиарда евро.**

Благодарение на гаранциите по инвестиционната рамка за Украйна, които съществено допринесоха за намаляване на инвестиционните рискове, през 2024 г. в Украйна вече бяха осъществени много операции.

- Една от **най-големите чуждестранни инвестиции в Украйна след обявяването на нейната независимост**. Придобиване на два телекомуникационни оператора (Lifecell и Datagroup Volia) от френски инвеститор, с което се създава водещ интегриран оператор със стабилен инвестиционен план за телекомуникационна инфраструктура и подобряване на цифровата свързаност. Тази сделка е съфинансирана от Международната финансова корпорация, подкрепена с гаранция по Инвестиционната рамка на Украйна.
- **Значителна инвестиция в нов проект в областта на възобновяемите енергийни източници**, съфинансирано изграждане на нов вятърен парк в област Volyn с капацитет от 147 MW, съфинансиран от ЕБВР и МФК с гаранция, подкрепена от ЕС.

- С гаранцията по ИРУ беше отключено критично кредитиране на град Киев, което даде възможност за спешна помощ за осигуряване на ликвидност на общинската топлофикация, за да се обезпечи **непрекъснато предоставяне на топлинна енергия през зимата на 2024/2025 г.**, като се гарантира заем, предоставен от ЕБВР.
- Нов заем от ЕБВР за Nova Poshta, отпуснат благодарение на гаранцията от ИРУ за финансиране на разширяването и модернизирането на **мрежата от колетни терминали и клонове на пощата** редом с мерки със силно социално въздействие, **изграждане на повече от 600 бомбоубежища**, провеждане на програми за създаване на **възможности за работа за ветерани от войната и уязвими жени**.

Въз основа на тази динамика през септември 2024 г. беше стартиран нов кръг от **покани за представяне на предложения по линия на ИРУ за публични инвестиции, преки операции на частния сектор и капиталови операции чрез посредник** с индикативно разпределение на **2,75 милиарда евро**. Поканата ще остане отворена най-малко за една година, като се прилагат междинни срокове.

Действията по **стълб II** се изпълняват в съответствие с принципите за снабдяване и възлагане на обществени поръчки, определени в **член 11 от Регламент (ЕС) 2024/792.** През юни 2024 г. бяха подписани споразумения за допълнителни гаранции и операции за смесено финансиране, които бяха въведени като спешни мерки за посрещане на непосредствените нужди от реконструкция и възстановяване, по-специално в енергийния сектор.

2.в. Стълб III

Стълб III е насочен към предоставянето на **техническа помощ и мерки за подкрепа, за да се улесни привеждането на Украйна в съответствие със законовите и подзаконовите актове на ЕС**. С него се финансират дейности за техническо сътрудничество, изпълнявани в продължение на няколко години, като например инициативи за изграждане на капацитет, включително на социалните партньори, организациите на гражданското общество, както и местните и регионалните власти, и помощ за Украйна при изпълнението на реформите, необходими за присъединяването към ЕС, и за осигуряване на ефективно използване на финансовата помощ.

По стълб III се финансират и **лихвените субсидии за разходите по заеми**, предоставени по стълб I на механизма и в рамките на предишната макрофинансова помощ. Освен това по него се финансира **функционирането на одитния съвет по механизма за Украйна** и се подкрепят други инициативи в отговор на руската агресия срещу Украйна, включително прилагането на международното право във връзка с престъпления, извършени от Русия на територията на Украйна.

През 2024 г. беше приета първата годишна работна програма по стълб III на механизма, с която бяха **мобилизирани над 488 милиона евро.**

2.в.i Изпълнение на Инструмента за техническо сътрудничество

Действието „Инструмент за техническо сътрудничество за Украйна 2024 г. (ИТС 2024)“ с отпуснат бюджет от приблизително 248 милиона евро има за цел да улесни постепенното привеждане на Украйна в съответствие с достиженията на правото на ЕС с оглед на бъдещо членство в ЕС и да подкрепи изпълнението на плана за Украйна.

Същевременно с него се укрепват устойчивостта и капацитета на Украйна да реагира на опустошителните последици от агресивната война на Русия срещу Украйна.

ИТС 2024 е гъвкав и ефикасен инструмент, с който се предоставя **съобразена с нуждите помощ**, адаптирана към променящите се нужди на Украйна. С него също така се подкрепя **стратегическата комуникация, публичната дипломация** и **ангажираността с гражданското общество и културните дейци**, като всички те са от съществено значение за засилване на **положителната видимост на ЕС** в Украйна.

През ноември 2024 г. бюджетът на ИТС за 2024 г. беше увеличен със **105 милиона евро** благодарение на **103 милиона евро** печалби от блокирани руски активи и допълнителна вноска от **2 милиона евро** от **Дания**. Това изменение значително укрепи капацитета на инструмента за подкрепа на приоритети като **възстановяването на критична енергийна инфраструктура**.

Изпълнението на ИТС 2024 е в напреднал стадий, като през 2024 г. вече са сключени договори за над **136 милиона евро**, над 50 % от общия бюджет. Тези средства са насочени към ключови приоритети: **енергийна устойчивост, децентрализация** и **подкрепа за процеса на присъединяване на Украйна към ЕС.**

- В **енергийния сектор** ЕС допринася за енергийната устойчивост на Украйна чрез подкрепа за **Фонда за енергийна подкрепа на Украйна**, управляван от **секретариата на Енергийната общност**. Този фонд улеснява доставката на аварийно оборудване и основни доставки за стабилизиране на енергийната система на Украйна.
- Що се отнася до **реформата за децентрализация**, напредва следващата фаза на **водещата инициатива на „Екип Европа“ „U-LEAD с Европа“**, съфинансирана от **Германия и Дания.** Нейната мисия е да подкрепя прозрачното и отговорно управление на местно и регионално равнище, като допринася пряко за възстановяването на Украйна.
- За да се подкрепят допълнително **усилията за присъединяване към ЕС**, наскоро стартиралата **инициатива на „Екип Европа“ „Ukraine2EU — Програма на ЕС за подкрепа на интеграцията на Украйна“** (съфинансирана от **Дания и Литва**) повишава капацитета на ключови украински институции. В това се включва подкрепа за **украинския парламент**, **превод на достиженията на правото на ЕС**, стратегическа комуникация и координация на цялостния процес на присъединяване.

Действията по **стълб III** се изпълняват в съответствие с принципите за снабдяване и възлагане на обществени поръчки, определени в **член 11 от Регламент (ЕС) 2024/792**, като се дава приоритет на допустимите държави. Прилагани са дерогации в съответствие с правните разпоредби, по-специално за да се отговори на неотложните нужди от критично важно енергийно оборудване, изискванията за съвместимост със съществуващите системи на Украйна и кризисните условия на място.

2.в.ii Принос към механизмите за отчетност и финансиране на одитния съвет

Агресивната война на Русия срещу Украйна доведе до масови смъртни случаи, страдания и разрушения в цялата държава. На 14 ноември 2022 г. Общото събрание на Организацията на обединените нации прие резолюция, в която се признава необходимостта от създаване на международен механизъм за обезщетяване за щети, загуби или вреди, произтичащи от неправомерните действия на Русия от международен

характер срещу Украйна. ЕС застана начело на международните усилия за търсене на отговорност от Русия, като се присъедини към **регистъра на щетите**, причинени от агресията на Руската федерация срещу Украйна, през май 2023 г. и стана пълноправен участник през юли 2024 г. Понастоящем 43 държави и ЕС участват в регистъра.

През 2024 г. ЕС предостави около **846 000 EUR** за разширеното частично споразумение (РЧС) за регистъра на щетите, причинени от агресията на Руската федерация срещу Украйна, като по този начин гарантира спазването от страна на ЕС на финансовите му задължения като участник в РЧС.

Регистърът, в който се вписват допустими искове за щети, загуби или вреди, причинени на всички засегнати физически и юридически лица, както и на държавата Украйна, функционира като сигурна цифрова платформа за събиране и обработване на доказателства. Предвижда се той да стане част от бъдеща комисия за исковете, която ще оценява исковете и ще определя обезщетенията. Тази инициатива е ключова стъпка, за да се гарантира, че Русия ще поеме пълна отговорност за своите действия.

Общо 44 формуляра за искове са планирани така, че да обхванат различни видове щети, включително унищожаване на имущество, лични вреди и принудително разселване. До края на 2024 г. в регистъра са постъпили над 13 000 иска и са регистрирани 832 решения по унищожавания на жилищни имоти, като средният размер на претенциите е 54 000 EUR. Продължава работата по разширяването на процеса по предявяване на искове.

Одитният съвет по механизма за Украйна беше създаден през юни 2024 г. с решение за изпълнение на Комисията, с което също така се определя неговият мандат (до 30 юни 2028 г.), както и мисията, съставът, назначаването на членове и председател, секретариатът и задачите му. В подкрепа на това действие бяха предоставени около **11 милиона евро** по линия на механизма за Украйна.

Основната задача на одитния съвет е да наблюдава прозрачното и ефективно използване на до 50 милиарда евро финансова помощ от ЕС за Украйна между 2024 г. и 2027 г. По-специално неговата мисия е да преценява дали системите за управление и контрол на публичния сектор на Украйна гарантират, че средствата на ЕС се използват в съответствие с принципите на добро финансово управление като ефективност, икономичност, ефикасност и прозрачност, като същевременно се предотвратяват измами, корупция, конфликти на интереси и други нередности.

Седалището на одитния съвет е в Брюксел, а неговият специален секретариат — в Киев. Чрез покана за изразяване на интерес през 2024 г. бяха избрани трима независими членове на одитния съвет, всички граждани на ЕС със значителен опит в областта на одита и мерките за борба с измамите.

2.в.iiii. Разходи по заеми и заварени разходи

През юни 2024 г. беше прието решение за финансиране за покриване на годишните заварени разходи, свързани със заемите по линия на извънредната макрофинансова помощ от ЕС, предоставена през 2022 г. („МФП 1“ и „МФП 2“), и за принос към провизиите, внесени в общия фонд „Провизии“ във връзка с такива заеми, на обща стойност над 227 милиона евро.

Извънредната макрофинансова помощ от ЕС в размер на 6 милиарда евро, изплатена през август 2022 г. (МФП 1) и между октомври и декември 2022 г. (МФП 2), предостави

бърза и спешна подкрепа на бюджета на Украйна. ЕС може да поеме лихвите, като предостави лихвена субсидия по отношение на такива заеми.

През февруари 2024 г. Украйна подаде официално искане за получаване на лихвена субсидия за разходите, дължими през 2024 г. Изискванията, на които се основава отпускането на вноските в рамките на извънредната макрофинансова помощ от ЕС, бяха счетени за изпълнени през 2022 г.

3. Напредък в изпълнението на механизма

3.а. Напредък по целите по Регламента за механизма за Украйна

В Регламента за механизма за Украйна се определят три стратегически цели, насочени към малките и средните предприятия (МСП), екологичния преход и общините — три измерения, които са от съществено значение за възстановяването, реконструкцията и дългосрочната модернизация на Украйна.

3.а.i Подкрепа за малките и средните предприятия (член 28, параграф 6)

МСП са гръбнакът на украинската икономика и играят решаваща роля за стимулиране на икономическата устойчивост, иновациите и създаването на работни места. Като се отчита това, Регламентът за механизма за Украйна изисква най-малко 15 % от гаранциите на ЕС да подкрепят микро-, малки и средни предприятия (ММСП), включително стартиращи предприятия.

През 2024 г. ЕС отбеляза значителен напредък по тази цел. Бяха подписани две споразумения, които осигуриха до 290 милиона евро гаранционно покритие от ЕС, насочено конкретно към кредитиране на ММСП. Освен това бяха мобилизирани 20 милиона евро чрез смесено финансиране. Целта на тези инициативи е да се отключи финансиране за малките предприятия и да се подкрепят засегнатите от войната дружества, като се гарантира, че те могат да продължат да работят и да допринасят за икономиката.

Въз основа на тази динамика през 2025 г. ЕС ще отправи специална покана за представяне на предложения, за да предостави допълнителна целенасочена подкрепа на МСП, насочена чрез банки и финансови посредници. Тези усилия ще дадат приоритет на достъпа до финансиране за малките предприятия и ще спомогнат за укрепването на частния сектор на Украйна по време на този критичен етап на възстановяване.

3.а.ii Постигане на напредък в екологичния преход (член 28, параграф 9)

Механизмът е в съответствие с целите на Европейския зелен пакт и подкрепя прехода на Украйна към неутрална по отношение на климата, устойчива на изменението на климата и екологично устойчива икономика. Очаква се стълб I на механизма да бъде в съответствие с принципите за ненанасяне на значителни вреди, доколкото е възможно в условията на война или следвоенно възстановяване и реконструкция. Очаква се най-малко 20 % от инвестициите, направени по плана за Украйна и инвестиционната рамка за Украйна, да допринесат за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, опазване на околната среда, включително опазване на биологичното разнообразие, и за екологичния преход по-общо.

Съгласно плана за Украйна се очаква най-малко 80 % от инвестициите в транспортна инфраструктура и най-малко 60 % от тези в енергийна инфраструктура да подкрепят

екологични цели. Повечето инвестиции по стълб I, свързани с екологичния преход, са планирани за изпълнение до четвъртото тримесечие на 2027 г. Цялостната оценка на това дали е постигната целта за екологичен преход ще бъде извършена като елемент от искането за окончателно плащане, което трябва да бъде подадено до края на 2027 г.

Освен това се очаква първите операции по стълб II — договорени в средата на 2024 г. — също да имат значителен принос. Сред тях са операциите по инвестиционната рамка за Украйна, насочени към възстановяването и модернизирането на основни услуги като водоснабдителната и електроенергийната инфраструктура.

3.а.iii Общини (член 16, параграф 4)

За нуждите на поднационалните органи трябва да бъде разпределена сума, равна на най-малко 20 % от безвъзмездната финансова подкрепа по стълб I. Това ще бъде оценено въз основа на докладите на Министерството на финансите, в които се обосновава, че в националния бюджет е била разпределена най-малко тази сума за подобни нужди в съответствие с методология, която ще бъде изготвена от Украйна и съгласувана с Комисията. Първата оценка по това изискване ще се извърши в рамките на деветото искане за плащане по плана за Украйна, което се очаква след второто тримесечие на 2026 г., при което ще се определи дали е разпределена сума от най-малко 5 %. В искането за окончателно плащане по плана за Украйна, което трябва да бъде подадено до края на четвъртото тримесечие на 2027 г., ще бъде оценена пълната цел.

3.б. Принос към процеса на присъединяване на Украйна

Механизмът обвързва финансовата подкрепа за Украйна с амбициозна програма за реформи за растеж, насочена към улесняване на структурната трансформация, като същевременно подкрепя пътя на Украйна към присъединяване към ЕС. Планът за Украйна е в основата на механизма за насърчаване на икономическото възстановяване, реконструкцията и модернизацията на Украйна, като същевременно се насърчава привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС.

За да се гарантира значим напредък, в плана са набелязани конкретни стъпки, много от които са тясно свързани с достиженията на правото на ЕС в ключови приоритетни области. Тези стъпки включват набор от основни мерки за доближаване на Украйна до достиженията на правото на ЕС в краткосрочен план, включително приемане на законодателство, с което се постига напредък в прилагането на достиженията на правото на ЕС, прилагане на препоръките на ЕС и приемане на стандарти на ЕС в различни сектори. Въпреки че успешното изпълнение на плана за Украйна подкрепя привеждането на Украйна в съответствие с регулаторната рамка на ЕС, изпълнението на реформите в рамките на механизма остава отделно и не засяга оценката на привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС в рамките на текущия процес на присъединяване.

По-конкретно, по двете вноски, оценени през 2024 г., са завършени общо **четири стъпки** (около 22 % от общия брой), които също допринасят за привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС (вж. *Таблица 1* по-долу). Сред засегнатите сектори са децентрализация, енергетика и околна среда.

Таблица 1: Стъпки от плана за Украйна, свързани с достиженията на правото на ЕС, завършени през 2024 г.

Пореден номер	Реформа	Наименование на стъпката	Вноска
9.5	Реформа 3. Разработване и прилагане на регионална политика	Приемане на резолюции за изменение на Държавната стратегия за регионално развитие за периода 2021—2027 г.	Трето тримесечие на 2024 г.
10.8	Реформа 3. Реформа на пазара на електроенергия	Влизане в сила на вторичното законодателство във връзка със закона съгласно Регламента относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (REMIT)	Трето тримесечие на 2024 г.
15.1	Реформа 1. Предотвратяване, намаляване и контрол на промишленото замърсяване	Влизане в сила на законодателството в областта на предотвратяването, намаляването и контрола на промишленото замърсяване, с частично прилагане на разпоредбите	Трето тримесечие на 2024 г.
15.10	Реформа 5. Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и стратегическа екологична оценка (СЕО)	Разработване на концептуален документ, в който се определя обхватът на отклоненията от правилата за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и стратегическа екологична оценка (СЕО)	Трето тримесечие на 2024 г.

3.в. Принос за фискалната стабилност на Украйна чрез бюджетна подкрепа

Масираното нашествие на Русия подейства разрушително на икономиката на Украйна, която се сви с почти 30 % през 2022 г. Както инфлацията, така и безработицата се увеличиха значително. Поради големите разходи за отбрана дефицитът на сектор „Държавно управление“ достигна почти 20 % от БВП през 2023 г. Тъй като загуби достъпа си до международните финансови пазари, Украйна разчита в голяма степен на чуждестранна помощ. Международният валутен фонд оцени кумулативния недостиг на финансиране на сектор „Държавно управление“ до 2027 г. на 143 милиарда евро.

В този контекст планът за Украйна предвижда пряка бюджетна подкрепа под формата на безвъзмездна подкрепа и заеми при изключително преференциални условия. Общата финансова подкрепа по стълб I възлиза на 38,3 милиарда евро. Средствата бяха отпуснати на ранен етап през първата и втората година от изпълнението на плана за Украйна.

Пряката бюджетна подкрепа помага на Украйна **да поддържа функциите на правителството си и да предоставя основни обществени услуги**, което е от

решаващо значение в период на нарастващи, но недостатъчни вътрешни приходи. Тази подкрепа гарантира изплащането на заплатите в публичния сектор, пенсиите и продължаването на услуги като образование и здравеопазване, като същевременно спомага за поддържане на макрофинансовата стабилност чрез намаляване на необходимостта от прекомерни вътрешни заеми.

Планът за Украйна включва **мерки за укрепване на фискалното управление**, като например възстановяване на годишните прегледи на бюджета и подобряване на ефективността на публичните разходи. Той е съсредоточен и върху стимулирането на мобилизирането на приходи и управлението на публичния дълг за постигане на дългосрочна финансова устойчивост. Освен това лихвената субсидия по заеми от извънредната макрофинансова помощ от ЕС през 2022 г. помага на Украйна да запази стабилността си, като я освобождава от начислените лихвени плащания за тази година.

3.г. Подкрепа за укрепване на равенството между половете

Прилагането на механизма се ръководи от принципите на равенство между половете и овластяване на жените, както е посочено в регламента. Същевременно той е въведен твърде наскоро, за да могат да се докладват конкретни примери за резултати във връзка с равенството между половете и овластяването на жените.

В плана за Украйна се припомнят принципите на приобщаване, равенство между половете и социално сближаване като важни междусекторни области, които трябва да се имат предвид. В него също така се обръща внимание на въпроси, свързани с човешкия капитал и бизнес средата. За да изпълни определените в плана стъпки, през 2024 г. Украйна прие новата стратегия за демографско развитие до 2040 г. Новият закон за подобряване на корпоративното управление на държавните предприятия и националната стратегия за борба срещу миите до 2033 г. също включват мерки, които насърчават равенството между половете.

Инвестиционната рамка за Украйна се изпълнява чрез партньорства с финансови институции в съответствие с международните ангажименти и ангажиментите на ЕС по отношение на равенството между половете и овластяването на жените. Подкрепата за равенството между половете и овластяването на жените също е част от стратегическите насоки на ИРУ.

В рамките на стълб III основаната на проекти помощ се насочва чрез единствено действие, наречено „Инструмент за техническо сътрудничество“ (ИТС). Чрез ИТС се изпълняват проекти, които ще интегрират цели за укрепване на равенството между половете и овластяване на жените в съответствие с интегрирането на принципа на равенство между половете.

3.д. Акценти

Въпреки ранния етап на изпълнение на механизма той вече е постигнал значителни резултати в много области.

- **Повишен капацитет за борба с корупцията:** като част от реформите по плана за Украйна Украйна увеличи персонала на Специализираната прокуратура за борба с корупцията (СПБК) и измени Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, за да повиши ефективността на борбата с корупцията. По-

специално правната рамка за споразуменията за решаване на делата беше значително подобрена.

- **Подобряване на стандартите за корпоративно управление:** в рамките на плана за Украйна Украйна прие закон за подобряване на стандартите за корпоративно управление в държавните предприятия (ДП), като ги доближи до международните стандарти. Новият закон установява изключителни правомощия на надзорните съвети на ДП да назначават и освобождават от длъжност изпълнителни директори и да одобряват стратегическите инвестиционни и финансови планове на ДП. В него се изисква повечето членове на надзорния съвет да бъдат независими и се установява процедура за годишна оценка на надзорните съвети.

- **Икономическа сигурност и борба с отклонението от данъчно облагане:** Украйна прие законодателството, необходимо за реформиране на Бюрото за икономическа сигурност на Украйна. Новият закон представлява солидна основа за превръщането на Бюрото в надзорен орган, който ще бъде по-ефективен в борбата с отклонението от данъчно облагане и икономическите престъпления. С него се въвеждат открити и основани на заслуги процедури за набиране на персонал, включително за нов ръководител, който ще бъде избран от комисия от шестима членове, половината от които ще бъдат международни експерти. Законът също така ще спомогне за гарантиране на почтеността и адекватната професионална компетентност на персонала.

- **Енергетика и климат:** Украйна прие първия си рамков закон за климата, включително целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., и свой национален план в областта на енергетиката и климата, който координира и планира политиките в областта на енергетиката и климата до 2030 г., с конкретни цели, включително значително намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници.

- **Подобрена регулаторна среда:** Украйна прие план за действие за облекчаване на тежестта върху предприятията чрез преразглеждане и премахване на припокриващите се разпоредби, дерегулиране на икономическите дейности и цифровизиране на административните процедури.

- **Бюджетна подкрепа:** редовните плащания, свързани с пълното изпълнение на реформите по плана, бяха от жизненоважно значение за Украйна, тъй като спомогнаха за поддържането на основни функции на държавното управление, включително изплащане на заплати и предоставяне на обществени услуги като образование и здравеопазване, в условията на сериозен недостиг на приходи. С тях също така се подкрепи макрофинансовата стабилност, като се ограничи необходимостта от вътрешни заеми и се положиха основите за дългосрочна фискална устойчивост чрез по-добро управление на публичните финанси.

- **Инвестиции:** инвестиционната рамка за Украйна допринесе за една от най-големите чуждестранни инвестиции в Украйна след обявяването на нейната независимост — придобиването на два телекомуникационни оператора (Lifecell и Datagroup Volia) от френски и украински инвеститори. С тази операция, подкрепена от Международната финансова корпорация и Европейската банка за възстановяване и развитие, беше създаден водещ интегриран оператор в Украйна със стабилен инвестиционен план за телекомуникационна инфраструктура и

подобряване на цифровата свързаност. Инвестицията има за цел да модернизира и разшири телекомуникационната инфраструктура на Украйна, като повиши устойчивостта на мрежата и свързаността в цялата държава, включително в освободените територии. В резултат на това мобилната връзка за над 10 милиона души в Украйна ще бъде възстановена, модернизирана и подобрена, а четири милиона жилища ще бъдат оборудвани с по-бърз интернет.

4. Проверки при изпълнението на механизма

Системата за вътрешен контрол в публичния сектор на Украйна осигурява ефективен мониторинг и финансов надзор в съответствие със стандартите на ЕС за прозрачност и отчетност. Управленската структура включва националния координатор в Министерството на икономиката, който следи за изпълнението, докато Министерството на финансите и Държавната одиторска служба проверяват съответствието чрез одити. Сметната палата подпомага парламентарния контрол.

През декември 2024 г. беше проведен първоначален одит за Комисията. Въпреки ограничените ресурси опитът на Украйна в управлението на международна финансова помощ улеснява адекватния административен капацитет. Планът за Украйна включва и реформи за подобряване на управлението на публичните финанси, предотвратяване на измами и намаляване на рисковете от двойно финансиране. Тези усилия се подкрепят от Рамковото споразумение между ЕС и Украйна, в което се очертават механизми за финансов надзор, предотвратяване на измами и правни гаранции за защита на финансовите интереси на ЕС.

4.a. Защита на финансовите интереси на ЕС

При прилагането на механизма Комисията и Украйна предприемат подходящи мерки за защита на финансовите интереси на ЕС. Рамката за контрол на Комисията се състои от две нива: i) гарантиране на законосъобразността и редовността на тримесечните плащания за Украйна по стълб I на механизма и ii) защита на финансовите интереси на ЕС. За да гарантира законосъобразността и редовността, Комисията извършва всеобхватни предварителни проверки преди всяка положителна оценка на искане за плащане, подадено от Украйна. В положителната оценка на Комисията се взема предвид следното:

- оценка на посоченото в член 5, параграф 1 от Регламента за механизма за Украйна предварително условие Украйна да продължава да поддържа и зачита ефективните демократични механизми и зачитането на правата на човека, като се вземат предвид съответните препоръки на международни органи като Съвета на Европа и неговата Венецианска комисия;
- анализ на задоволителното изпълнение на качествените и количествените стъпки във всяко искане за плащане въз основа на документите за проверка, предоставяни от Украйна в съответствие с Рамковото споразумение между Комисията и Украйна.

След плащанията Комисията ще извърши и основани на риска одити на изпълнението на стъпките по плана за Украйна, за да получи допълнителна увереност относно достоверността на информацията, предоставена от Украйна. Преди да даде положителна оценка на плана за Украйна, Комисията също така прецени, че се очаква

предложените от Украйна договорености да гарантират действително адекватно равнище на защита на финансовите интереси на ЕС.

4.б. Система за вътрешен контрол в публичния сектор на Украйна

Системата за вътрешен контрол в публичния сектор на Украйна осигурява ефективен финансов надзор в съответствие със стандартите на ЕС за прозрачност и отчетност. Националният координатор в Министерството на икономиката наблюдава изпълнението, а Министерството на финансите с подкрепата на Държавната одиторска служба извършва одити и финансови проверки.

През декември 2024 г. при първоначален одит на системите за Комисията бяха установени области, в които е необходимо подобрение, като в началото на 2025 г. бяха отправени препоръки. Те ще се изпълняват под надзора на одитния съвет по механизма за Украйна. Въпреки ограничените ресурси опитът на Украйна в управлението на международна финансова помощ гарантира адекватен административен капацитет.

В плана за Украйна се предвиждат реформи в управлението на публичните финанси и прозрачността на инвестициите с цел укрепване на системите за одит и предотвратяване на измами. Рамковото споразумение с ЕС, допълнено от споразумения за финансиране и заеми, определя правно обвързващи мерки за управление на средствата, предотвратяване на измами и финансови гаранции, като гарантира отчетност при използването на подкрепата от ЕС.

5. Комуникация и диалог

Диалог с Европейския парламент по механизма за Украйна

Съгласно член 37 от Регламента за механизма за Украйна най-малко на всеки четири месеца Комисията провежда диалог с Европейския парламент за преглед на напредъка по трите стълба на механизма.

Първият диалог, който се проведе през декември 2024 г. с комисиите по бюджети и външни работи, обхвана ключови въпроси като поддържане на подкрепата след 2027 г., мобилизиране на инвестиции от частния сектор и осигуряване на финансови гаранции. Комисията остава ангажирана с продължаващия диалог, за да информира Парламента за напредъка, предизвикателствата и усилията за изпълнение.

6. Заключения

Още през първата година от изпълнението си механизмът започна да постига своите цели. Като мобилизира 19,6 милиарда евро през 2024 г., от които 16,1 милиарда евро бяха изплатени пряко на украинския бюджет, той изигра решаваща роля като един от основните стабилизиращи фактори за Украйна и основен инструмент, с който разполага ЕС за подкрепа на нейното възстановяване, реконструкция и модернизация.

Подкрепата, предоставена на държавния бюджет по стълб I на механизма — плана за Украйна, беше **от решаващо значение за поддържането на макрофинансовата стабилност на Украйна.** Всички стъпки за реформи, определени в плана за Украйна през 2024 г., бяха изпълнени, което положи основите за дългосрочното възстановяване

на Украйна, ускори стъпките към разширяване и спомогна за привеждането на украинските институции в съответствие със стандартите на ЕС. Механизмът насърчи важни реформи, вариращи от борба с корупцията до бизнес среда, екологичен преход и опазване на околната среда.

Сега ще бъде важно да се запази темпът на изпълнение на реформите и инвестициите в плана за Украйна. Ако бъдат изпълнени, се очаква те да допринесат значително за засилване на растежа, поддържане на макроикономическата стабилност, подобряване на фискалната ситуация и укрепване на пътя на Украйна за присъединяване към ЕС.

Стълб II на механизма — инвестиционната рамка за Украйна — играе ключова роля за **мобилизирането на необходимите инвестиции за възстановяването**, включително в контекста на екологичното възстановяване. Неговото изпълнение напредва с рекордна скорост, като през първата година от изпълнението вече са обявени за подписване програми за 1,4 милиарда евро и са отправени покани за представяне на предложения. Операциите вече започнаха да се осъществяват, по-специално в подкрепа на неотложните нужди в области като енергетика, топлоснабдителни услуги и нови инвестиции във възобновяеми енергийни източници на зелено. ИРУ служи също така на стратегическите интереси на ЕС, като предоставя икономически възможности на установените в ЕС предприятия да инвестират, да създават възможности за търговия и да насърчават растежа на целия континент.

В рамките на стълб III механизмът предоставя **изключително важна техническа помощ на Украйна** в подкрепа на постепенното ѝ привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС с оглед на бъдещото членство, както и на изпълнението на плана за Украйна. Освен това основаната на проекти помощ, включително чрез неотложни ремонти на енергийната инфраструктура, укрепи устойчивостта и капацитета на държавата да реагира на последиците от агресивната война на Русия срещу Украйна. По стълб III също така са субсидирани лихвите, дължими от Украйна през 2024 г. във връзка със заеми от предишни инструменти, като по този начин се създава фискално пространство в държавния бюджет.

Прилагането на механизма се осъществява в **стабилна рамка за мониторинг и контрол**, създадена, за да се гарантира, че финансовите интереси на ЕС са надлежно защитени. В допълнение към укрепването на системата за вътрешен контрол в публичния сектор на Украйна това включва и функционирането на одитния съвет, който подпомага Комисията, като оценява системите за управление и контрол на публичния сектор на Украйна и предоставя препоръки.

През 2024 г. механизмът подсили подкрепата на ЕС за Украйна, като демонстрира ангажимента на Съюза да подкрепя Украйна и нейния народ толкова дълго, колкото е необходимо. Той беше основен компонент на предоставената финансова помощ, същевременно насърчавайки усилията ѝ за реформи. През 2025 г. механизмът ще продължи да прави това, като навлезе в етапа на пълно изпълнение и продължи да осигурява подкрепа за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на Украйна.